

38:1-3 Chizkiyahu's illness and prayer (continued)

1. Talmud, Berachot 10a

מאי "כי מת אתה ולא תחיה?" מת אתה בעולם הזה ולא תחיה לעולם הבא. אמר ליה מאי כולי האי? אמר ליה "משום דלא עסקת בפריה ורביה." אמר ליה "משום דחזאי לי ברוח הקדש דנפקי מינאי בנין דלא מעלו!" אמר ליה, "בהדי כבשי דרחמנא למה לך? מאי דמפקדת איבעי לך למעבד, ומה דניחא קמיה קודשא בריך הוא לעביד!"

What is "For you shall die and you shall not live?" You shall die in this world, and you shall not live in the next world. He replied, "What is all this about?" [Yeshayah] said, "Because you did not involve yourself in procreation." He said, "Because I saw with Divine inspiration that wicked children would emerge from me!" [Yeshayah] said, "What is your business in these Divine secrets? Do what you are commanded to do, and let Gd do what is good before Him!"

2. Evidence Divrei haYamim II 33:1, Yeshayah 39:7

בן שנים עשרה שנה מנשה במלכו ותמשים ותמש שנה מלך בירושלם:
ומבניה אשר יצאו ממך אשר תוליד יקחו ויהיו סריסים בהיכל מלך בבל:

3. Abarbanel to Melachim II 20:1-2

אין לך לצוות לאשתך ולבניך כי אינם ואינך נשוי אשה, אבל צו לביתך, רוצה לומר לעבדיך, "כי מת אתה ולא תחיה", רוצה לומר שתמות מיתה מוחלטת אחרי שאין לך יורש... ולכן אמר "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר," רוצה לומר שלא היה לו אשה ובנים לדבר עמהם, אבל כאדם יחידי מבלי חברה חזר פניו אל הקיר.

You do not need to instruct your wife and children, for they don't exist and you are not married. But instruct your household, meaning your servants. "For you shall die and not live," meaning, you shall die completely, since you have no heir... Therefore it said, "And Chizkiyahu turned his face to the wall," meaning that he had neither wife nor children with whom to speak, but as a lone man, without community, he turned his face to the wall.

4. Abarbanel to Melachim II 20:1

לא הלך אל ישעיהו מפני חליו... ואמנם חליו לא היה טבעי, אבל היה בהשגחת ד' לפי שלא נשא אשה, וכדי שלא יפסק זרע בית דוד ולא יחסר ממנו יושב על כסאו הוכה במכאוב על משכבו כדי שישוב בתשובה וישא אשה.

He did not go to Yeshayah, because of his illness... But his illness was not natural, but it was at Gd's oversight because he had not married. Lest the seed of David be cut off, no longer having one to sit on [David's] throne, [Chizkiyah] was struck with illness on his bed so that he would repent and marry.

5. Abarbanel to Yeshayah 38:5

אמור אל חזקיהו שהחולי שהבאתי עליו בעבור עצלותו מקנין הבנים הנה היה זה להיותו מלך ו"נגיד עמי", ולמלך אין ראוי שיתעצל מקנין הבנים מפני ירושת מלכותו. וגם כן היה זה להיותי "אלקי דוד אביו" והייתי חס על כבודי ועל השבועה שנשבעתי לו שזרעו לעולם יהיה...
Tell Chizkiyahu that the illness I have brought upon him for his delay in producing children is because he is king, and "leader of My nation," and a king should not be slow in producing children to inherit his throne. Also, this is because I am "the Gd of his father David," and I am concerned for My honour and the oath I swore to him, that his children would endure forever...

Hiding the Book of Medicines

6. Melachim I 5:12-13

וַיְדַבֵּר שְׁלֵשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירוֹ תְּמִשָּׁה וְאֶלְפֵי: וַיְדַבֵּר עַל הָעֲצִים מִן הָאֲרָז אֲשֶׁר בְּלַבְנוֹן וְעַד הָאֲזֹב אֲשֶׁר יֵצֵא בְּקִיר וַיְדַבֵּר עַל הַבְּהֵמָה וְעַל הָעוֹף וְעַל הַרְמֵשׁ וְעַל הַדְּגָיִם:

7. Ramban to Vayikra 26:11

והכלל כי בהיות ישראל שלמים והם רבים, לא יתנהג ענינם בטבע כלל... עד שלא יצטרכו לרופא ולהשתמר בדרך מדרכי הרפואות כלל, כמו שאמר כי אני ד' רופאך. וכן היו הצדיקים עושים בזמן הנבואה...

The principle is that when the Jews are complete, the laws of nature will not govern them at all... They will not need a doctor and will not need to be careful about therapeutic activities at all, as it is written, 'For I am HaShem your healer.' And so the righteous did in the prophetic era...

8. Rabbi Eliezer Waldenberg, Tzitz Eliezer 5: Ramat Rachel 20

דבריו שם נאמרים ביסוד עיקרי הדברים בשרשן בזמן שאין שום גורמים חיצוניים מפריעים, אבל מכיון שלפי מציאות הדברים דכמעט רובא דרובא דבני אדם אינם זכאים לכך שתבוא רפואתם ע"י נס מן השמים והתורה בעצמה לא תסמוך דיני' על הנסים א"כ שוב כלול נתינת הרשות גם לחולה, ועוד יותר מזה דמצוה וחיובא נמי איכא בדבר כיון דלפי מעשה האדם חיותו תלוי בכך

His words there are stated regarding the foundation of things, at their root, when no external factors interfere. However, since almost the great majority of people do not merit healing via miracles from Heaven, and the Torah itself does not rely in its laws upon miracles, the permission [of רפא ירפא for doctors to heal] applies to patients [to seek healing] as well. Further, it is a mitzvah and obligation, since his life depends upon it.

9. Yuval Harari, *Will Coronavirus Change Our Attitudes To Death? Quite the Opposite*, The Guardian, 4/4/20

<https://www.theguardian.com/books/2020/apr/20/yuval-noah-harari-will-coronavirus-change-our-attitudes-to-death-quite-the-opposite>

When an epidemic erupted in a pre-modern society such as medieval Europe, people of course feared for their lives and were devastated by the death of loved ones, but the main cultural reaction was one of resignation. Psychologists might call it "learned helplessness". People told themselves it was Gd's will – or perhaps divine retribution for the sins of humankind. "Gd knows best. We wicked humans deserve it. And you will see, it will all turn out for the best in the end. Don't worry, good people will get their reward in heaven. And don't waste time looking for a medicine. This disease was sent by Gd to punish us. Those who think humans can overcome this epidemic by their own ingenuity are merely adding the sin of vanity to their other crimes. Who are we to thwart Gd's plans?"

10. Talmud, Bava Kama 60b

ת"ר: דבר בעיר, כנס רגליך שנאמר "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר" ... רעב בעיר פזר רגליך שנא' "ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם" ...

Our Sages taught: If there is a plague in the city, draw inward, as Shemot 12 says, "And you, do not leave the entrance of your homes until morning"... If there is hunger in the city, go out, as Bereishit 12 says, "And there was a famine in the land, and Avram descended to Egypt to stay there"...

11. Rabbi Moshe Isserles (16th century Poland), Code of Jewish Law, Yoreh Deah 116:5, citing 14th c. Maharil

וכן יזהר מכל דברים המביאים לידי סכנה, כי סכנתא חמירא מאיסורא... עוד כתבו שיש לברוח מן העיר כשדבר בעיר, ויש לצאת מן העיר בתחלת הדבר, ולא בסופו (תשובת מהרי"ל סי' מ"א).

One should avoid all that introduces risk, for danger is more serious than prohibitions... One should flee a city when there is plague present – and one should flee at the start of the plague, not at its end.

12. Rabbi Avraham Ibn Ezra to Shemot 21:19

ורפא ירפא לאות שנתן רשות לרופאים לרפא המכות והפצעים שיראו בחוץ. רק כל חלי שהוא בפנים בגוף ביד ד' לרפאותו. "And he shall heal" – A sign that He has permitted doctors to heal injuries that are visible externally. But any internal illness in the body is for Gd to heal.

13. Rambam to Mishnah Pesachim 4:9

היה ספר שהיה בו סדר רפואות במה שאין מן הדין להתרפות בו, כגון מה שמדמין בעלי "הטלסמאת" שאם עושין "טלסם" בסדר מסוים מועיל לחולי פלוני וכיוצא בזה מדברים האסורים. ומחברו לא חברו אלא על דרך הלימוד בטבעי המציאות, לא כדי להשתמש במשהו ממה שנכלל בו, וזה מותר... וכאשר קלקלו בני אדם ונתרפאו בו גנוז... ולא הארכתי לדבר בענין זה אלא מפני ששמעתי וגם פירשו לי ששלמה חבר ספר רפואות שאם חלה אדם באיזו מחלה שהיא פנה אליו ועשה כמו שהוא אומר ומתרפא, וראה חזקיה שלא היו בני אדם בוטחים בד' במחלותיהם אלא על ספר הרפואות, עמד וגנוז. ומלבד אפסות דבר זה ומה שיש בו מן ההזיות, הנה ייחסו לחזקיה ולסיעתו שהודו לו סכלות שאין ליחס דוגמתה אלא לגרועים שבהמון. ולפי דמיונם המשובש והמטופש אם רעב אדם ופנה אל הלחם ואכלו שמתרפא מאותו הצער הגדול בלי ספק, האם נאמר שהסיר בטחונו מד' ו'הוי שוטים' יאמר להם, כי כמו שאני מודה לד' בעת האוכל שהמציא לי דבר להסיר רעבוני ולהחיותני ולקיימני, כך נודה לו על שהמציא רפואה המרפאה את מחלתי כששתמש בה...

There was a book containing the order of cures which are illegal to use for healing, like what the people of the *talimat* imagine, that if they perform a *talism* in a certain way, it will affect a certain illness. And similar prohibited things. Its author composed it only to learn the natural order, not in order to use that which is in it, and that is permitted... And when people became corrupted and used it for healing, [Chizkiyah] hid it... I would not have gone on at length in this, but for the fact that I have heard, and some have explained to me, that Shlomo composed the book of cures so that one who became ill with a particular illness could turn to it, do as the book said, and be healed. Chizkiyah saw that people did not trust in Gd when they became ill, but in the book of cures, and he stood and hid it. And aside from the worthlessness of this [idea] and its illusions, they have ascribed to Chizkiyah, and his cohort who agreed with him, a foolishness the likes of which should not be ascribed to anyone other than the lowest of the masses. These people, with their light and confused intellects, would also think that a hungry person who found bread and ate it, certainly curing himself of that powerful pain, would we say that he did not depend on Gd? We say to them: Woe, fools! Just as we thank Gd when we eat for providing something to remove our hunger such that we will live and survive, so we thank Gd for providing us with medicine that will heal our illnesses, when we are healed thereby...

14. Rabbi Avraham Yitzchak Kook, Ein Ayah to Berachot 1:143

הבטחון הפשוט אם השעה צריכה לכך שיעשה נס, או מצד האדם המעלה שראוי לכך, אבל הבטחון התמידי הוא להיות בוטח בד' שיעזרהו בהשתדלותו. והנה אצל עניני הכלל מצינו סתירות, לפעמים ההשתדלות משובחת ומחוייבת ולפעמים תחשב חסרון... והדברים ניכרים שתלוי במצב המוסרי של העם, שתכלית כל סיבוב ההנהגה כולה היא להביא את אור דעת ד' במילואה לעולם, למען ימשך מזה כל הטובות הזמניות והנצחיות הנמשכות מידיעת ד' לאמתתה. והנה כשהאדם או העם בכללו עומד במצב מוסרי גבוה, אז הלא מהנהגה הטבעית שהולכת אחוזה עם סדרי החיים האנושיים, יכיר ביותר יד ד'...

Simple trust: If the moment warrants a miracle, or a person of stature is worthy of it. But ongoing trust is to trust that Gd will help him when he works for it. Regarding communal matters we have seen contradictions; sometimes work is praised and required, and sometimes it is considered a deficiency... It is visible that this depends on the nation's ethical state, for the goal of all [Divine] orchestration is to bring the light of knowledge of Gd in its fullness into the world, so that it will lead to all of the temporary and eternal good which comes from true knowledge of Gd. When a person or the nation as a whole stands at a high ethical level, then the natural, ongoing orchestration works with normal human life, and one recognizes Gd's Hand more...

15. Evidence Yeshayah 38:3; Divrei haYamim II 16:12; Melachim I 5:13

דברי הימים: וַיִּחְלָא אֶסָא בְּשָׁנַת שְׁלוֹשִׁים וַתִּשַׁע לְמַלְכוּתוֹ בְּרִגְלָיו עַד לְמַעְלָה קָלְיוֹ וְגַם בְּחֻלְיוֹ לֹא דָרַשׁ אֶת ד' כִּי בָרַפְאִים: מלכים: וַיִּדְבֹר עַל הָעֲצִים מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן וְעַד הָאֲזוֹב אֲשֶׁר יֵצֵא בְּקִיר וַיִּדְבֹר עַל הַבְּהֵמָה וְעַל הָעוֹף וְעַל הָרֶמֶשׂ וְעַל הַדְּגָיִם:

16. Talmud, Berachot 10a

אמר ליה: השתא הב לי ברתך אפשר דגרמא זכותא דידי ודידך ונפקי מנאי בנין דמעלו! אמר ליה: כבר נגזרה עליך גזירה. אמר ליה: בן אמוץ, כלה נבואתך וצא! כך מקובלני מבית אבי אבא, אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. [Chizkiyah] said to [Yeshayah]: Then let me marry your daughter, and our combined merit may cause me to produce good children! [Yeshayah] replied: The decree is already declared upon you. [Chizkiyah] retorted: Son of Amotz, complete your prophecy and depart! I have a tradition from my grandfather's house that even if a sharp sword rests on a person's neck, still he should not refrain from prayer.

17. Talmud Yerushalmi, Sanhedrin 10:2

א"ל: למה לא בעית מיקמה לך בנין? א"ל: חמית דאנא מיקים בר רשיע, בגין כן לא בעית מיקמה בנין. א"ל: סב ברתך, דילמא מיני ומינך היא מיקים בר נש טב. אף על גב לא קם אלא ב"נ ביש, הדא דכתיב [ישעיה לב ז] " וְכָלִי פְלִי וְרָעִים." א"ל: לא לך אנא שמע, איני קופץ אלא למה שאמר לי זקיני (שלמה המלך), שאמר לי "אם ראית חלומות קשים או חזיונות קשים, קפוץ לשלשה דברים ואת ניצול. ואילו הן: לתפלה ולצדקה ולתשובה." ושלשתן בפסוק אחד [דברי הימים ב ז יד]...

He said to him: Why don't you wish to produce children? He replied: I have seen that I will produce a wicked child, and so I don't wish to produce children. He said: Marry my daughter; perhaps between me and you she will produce a good person. And even though this only produced a bad person, it is as Yeshayah 32:7 says, "And a stingy person, his tools are bad." He said to him: I will not listen to you, I will leap only to what my ancestor [King Solomon] told me, saying: If you have harsh dreams or harsh visions, leap to three things and you will be saved: Prayer, tzedakah and repentance, as in Divrei haYamim II 7:14...

18. Talmud, Berachot 10b

כל התולה בזכות עצמו תולין לו בזכות אחרים, וכל התולה בזכות אחרים תולין לו בזכות עצמו... חזקיהו תלה בזכות עצמו דכתיב "זכר נא את אשר התהלכתי לפניך," תלו לו בזכות אחרים שנאמר "וגנותי אל העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי." והיינו דרבי יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי: מאי דכתיב 'הנה לשלום מר לי מר'? אפילו בשעה ששיגר לו הקב"ה שלום, מר הוא לו.

Anyone who relies on his own merit, he will receive it based on the merit of others. Anyone who relies on the merit of others, he will receive it based on his own merit... Chizkiyahu relied on his own merit, as it says, "Remember that I walked before You," and received it based on the merit of others, as it says, "And I will protect this city to save it, for My sake and for the sake of My servant David." And this is as Rabbi Yehoshua ben Levi said: Why does it say, "For peace, it is bitter for me?" Even when Gd sent him peace (greetings?), it was bitter for him.

19. Talmud, Berachot 10b

מאי "קיר"? אמר רבי שמעון בן לקיש מקירות לבו... רבי לוי אמר על עסקי הקיר: אמר לפניו רבש"ע ומה שונמית שלא עשתה אלא קיר אחת קטנה החיית את בנה, אבי אבא שחפה את ההיכל כולו בכסף ובזהב על אחת כמה וכמה!...

What is "the wall"? Reish Lakish said: From the walls of his heart... Rabbi Levi said: About the wall. He said before Him: Master of the universe! The Shunamitess only made a small wall, and You revived her son. My grandfather covered the entire Sanctuary in silver and gold, how much more so!...

20. Talmud, Berachot 5b

מנין למתפלל שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין הקיר? שנאמר "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל."

How do we know that one who is davening should have nothing divide between him and the wall? As it says...

38:4-6 Gd pledges to heal Chizkiyahu

21. Talmud Yerushalmi, Sanhedrin 10:2

א"ל כדון אמרית ליה הכין, וכדון אנא מימר ליה הכין! א"ל גברא רבה הוא, ולית הוא מהימנתי! אמר ליה עינוון סגין הוא, והוא מהימן לך, ולא עוד אלא עדיין לא יצאת הברה בעיר...
He said to Him: Now You say to him thus, and now I will say to him thus! He continued to say: [Chizkiyahu] is a great man, and he won't believe me! [Gd] replied: He is very humble, and he will believe you. Also, word has not yet gone out in the city...

He said to Him: Now You say to him thus, and now I will say to him thus! He continued to say: [Chizkiyahu] is a great man, and he won't believe me! [Gd] replied: He is very humble, and he will believe you. Also, word has not yet gone out in the city...

22. Malbim to Yeshayah 38:5

התקבצו פה שני הדברים שבעבורם יציל ד' וימליט. א] בעבור הזכות, וזה היה ענין תפלתו שעורר והזכיר זכיותיו. ב] מצד הרחמים, וזה פעל בדמעותיו שעורר רחמים

Two factors in saving [Chizkiyahu] are joined here: (1) For merit, which was in his prayer, awakening and mentioning his merits, (2) For mercy, triggered by his tears awakening mercy.